

**РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ШАРОИТИДА ТАДБИРКОРЛИКНИ
РИВОЖЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ: ФАРҒОНА ВОДИЙСИ МИСОЛИДА****Азмиддин Шамситдин ўғли Турғунмирзаев**

Наманган Давлат техника университети

Иқтисодиёт мутахассислиги магистранти.

Azmid_shams@mail.ru**Оқбоев Алишер Расулжанович**

Наманган Давлат техника университети

Иқтисодиёт фанлари доктори, профессор.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20058151>

Аннотация. Мақолада рақамли иқтисодиёт шароитида тадбиркорликни ривожлантириш масалалари Фарғона водийси — Андижон, Наманган ва Фарғона вилоятлари мисолида таҳлил қилинади. Тадқиқотда рақамли инфратузилма, кичик бизнес зичлиги, IT хизматлар экспорти, электрон тижорат, рақамли молия, ҳудудий рақамли тафовут ва тадбиркорлик экотизими ўртасидаги боғлиқлик ўрганилди. Расмий статистика маълумотларига кўра, 2025 йил 1 июль ҳолатида Фарғона водийси аҳолиси 10,8 млн кишидан зиёд бўлиб, мамлакат аҳолисининг қарийб учдан бир қисмини ташкил этади. Бироқ фаолият юритаётган кичик бизнес субъектлари улуши аҳоли салоҳиятига нисбатан пастроқ экани минтақада рақамли тадбиркорлик потенциали ҳали тўлиқ ишга солинмаганини кўрсатади. Мақолада Эстония, Сингапур ва Жанубий Корея тажрибалари асосида Фарғона водийси учун рақамли бизнес-рўйхатдан ўтказиш, SME digital voucher, ақлли ишлаб чиқариш, электрон тижорат кластерлари ва ҳудудий стартап акселерацияси бўйича таклифлар ишлаб чиқилган.

Калит сўзлар: рақамли иқтисодиёт, тадбиркорлик, Фарғона водийси, кичик бизнес, электрон тижорат, рақамли трансформация, IT Park, финтех, стартап, халқаро тажриба.

Abstract. The article analyzes the issues of entrepreneurship development in the context of the digital economy using the case of the Fergana Valley, including Andijan, Namangan, and Fergana regions. The study examines the interrelationship between digital infrastructure, small business density, IT service exports, e-commerce, digital finance, regional digital inequality, and the entrepreneurial ecosystem. According to official statistical data, as of July 1, 2025, the population of the Fergana Valley exceeded 10.8 million people, accounting for nearly one-third of the country's total population. However, the relatively lower share of active small business entities compared to the region's demographic potential indicates that the digital entrepreneurship capacity of the region has not yet been fully utilized. Based on the experiences of Estonia, Singapore, and South Korea, the article develops proposals for the Fergana Valley in such areas as digital business registration, SME digital vouchers, smart manufacturing, e-commerce clusters, and regional startup acceleration.

Keywords: digital economy, entrepreneurship, Fergana Valley, small business, e-commerce, digital transformation, IT Park, fintech, startup, international experience.

Аннотация. В статье анализируются вопросы развития предпринимательства в условиях цифровой экономики на примере Ферганской долины, включающей Андижанскую, Наманганскую и Ферганскую области. В исследовании рассматривается взаимосвязь между цифровой инфраструктурой, плотностью малого бизнеса, экспортом IT-услуг, электронной коммерцией, цифровыми финансами, региональным цифровым

неравенством и предпринимательской экосистемой. Согласно официальным статистическим данным, по состоянию на 1 июля 2025 года численность населения Ферганской долины превысила 10,8 млн человек, что составляет почти одну треть населения страны. Однако относительно более низкая доля действующих субъектов малого бизнеса по сравнению с демографическим потенциалом региона свидетельствует о том, что потенциал цифрового предпринимательства в регионе пока не используется в полной мере. На основе опыта Эстонии, Сингапура и Южной Кореи в статье разработаны предложения для Ферганской долины по таким направлениям, как цифровая регистрация бизнеса, цифровые ваучеры для малого и среднего бизнеса, умное производство, кластеры электронной коммерции и региональная стартап-акселерация.

Ключевые слова: цифровая экономика, предпринимательство, Ферганская долина, малый бизнес, электронная коммерция, цифровая трансформация, IT Park, финтех, стартап, международный опыт.

Кириш

Рақамли иқтисодиёт шароитида тадбиркорликнинг ривожланиши аъзанавий ишлаб чиқариш омиллари — капитал, меҳнат ва ер ресурсларигагина эмас, балки маълумотлар, рақамли платформалар, электрон тижорат, онлайн тўловлар, сунъий интеллект, булутли технологиялар ва рақамли бошқарув тизимларидан самарали фойдаланиш қобилиятига ҳам боғлиқ бўлиб қолмоқда. Шу маънода, рақамли иқтисодиёт тадбиркорлик учун фақат технологик янгиланиш эмас, балки бизнес моделини қайта қуриш, бозорга кириш харажатларини камайтириш, миқдор билан ишлашни автоматлаштириш ва худудий иқтисодий фаолликни ошириш воситасидир.

Ўзбекистонда рақамли иқтисодиётни ривожлантириш давлат сиёсати даражасида устувор вазифа сифатида белгиланган. “Рақамли Ўзбекистон — 2030” стратегияси рақамли индустрияни жадал ривожлантириш, миллий иқтисодиёт рақобатбардошлигини ошириш ва замонавий ахборот-коммуникация технологияларини давлат бошқаруви, таълим, соғлиқни сақлаш, қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳаларга кенг жорий этишни назарда tutади.

Фарғона водийси рақамли тадбиркорликни ривожлантириш учун алоҳида аҳамиятга эга минтақадир. Чунки водий мамлакатнинг энг зич аҳоли жойлашган, меҳнат ресурслари юқори, савдо, хизматлар, ҳунармандчилик, енгил саноат, қишлоқ хўжалиги ва трансчегаравий иқтисодий алоқалар имконияти катта бўлган худудларидан ҳисобланади. 2025 йил 1 июль ҳолатида Фарғона вилояти аҳолиси 4 181 минг, Андижон вилояти аҳолиси 3 487,9 минг, Наманган вилояти аҳолиси эса 3 158,4 минг кишини ташкил этган.

Демак, Фарғона водийси умумий ҳисобда 10,8 млн кишидан ортиқ аҳолига эга бўлиб, бу Ўзбекистон ички бозори ва меҳнат салоҳиятининг жуда муҳим қисмидир.

Тадқиқотда тизимли таҳлил, қиёсий таҳлил, институционал ёндашув ва статистик-интерпретацион таҳлил усулларидан фойдаланилди. Асосий манбалар сифатида Ўзбекистон Миллий статистика қўмитаси, вилоят статистика бошқармалари, IT Park Uzbekistan, БМТ Тараққиёт дастури, Жаҳон банки ва OECD маълумотлари ўрганилди.

Халқаро тажриба сифатида Эстониянинг e-Residency модели, Сингапурнинг SMEs Go Digital дастури ва Жанубий Кореянинг Smart Manufacturing Innovation Initiative амалиёти таҳлил қилинди.

Тадқиқотнинг асосий мақсади — Фарғона водийсида рақамли иқтисодиёт шароитида тадбиркорликни ривожлантириш имкониятлари, чекловлари ва институционал ечимларини илмий асослашдан иборат.

Натижалар ва таҳлил

1. Фарғона водийсида тадбиркорлик салоҳияти ва рақамли иқтисодиёт учун демографик асос.

Фарғона водийсида аҳоли сонининг юқорилиги тадбиркорлик учун иккита муҳим имконият яратади. Биринчиси — ички истеъмол бозори кенглиги; иккинчиси — меҳнат ресурслари ва ёшлар улушининг юқорилиги. Бироқ рақамли иқтисодиётда аҳоли сонининг ўзи етарли эмас. Муҳим масала — аҳоли ва тадбиркорлар рақамли саводхонлиги, интернет инфратузилмаси, электрон тўловларга ишонч, онлайн савдо маданияти ва рақамли бизнес хизматлардан фойдаланиш даражасидир.

2026 йил 1 апрель ҳолатида Ўзбекистонда фаолият юритаётган кичик бизнес субъектлари сони 417 250 тани ташкил этган. Шу жумладан, Андижон вилоятида 22 022 та, Наманган вилоятида 23 003 та, Фарғона вилоятида 31 982 та кичик бизнес субъекти қайд этилган. Умумий ҳисобда Фарғона водийсида 77 007 та фаол кичик бизнес субъекти мавжуд.

Ҳисоб-китобига кўра, Фарғона водийси аҳолиси Ўзбекистон аҳолисининг тахминан 28,6 фоизини ташкил этгани ҳолда, фаол кичик бизнес субъектлари улуши республика умумий кўрсаткичининг тахминан 18,5 фоизига тенг. Бу фарқ Фарғона водийсида тадбиркорлик зичлигини ошириш, айниқса, рақамли бизнес моделлари орқали янги субъектларни бозорга олиб кириш заруратини кўрсатади.

Бу ерда асосий илмий хулоса шундан иборатки: **Фарғона водийсида рақамли иқтисодиёт тадбиркорликни ривожлантиришнинг кўшимча эмас, балки зарурий институционал механизмига айланиши керак.** Чунки юқори аҳоли зичлиги анъанавий бизнес учун рақобатни кучайтирса, рақамли бизнес учун бозорни географик чекловлардан чиқариш имконини беради.

2. Фарғона водийсида рақамли тадбиркорликнинг мавжуд белгилари

Фарғона вилояти мисолида рақамли хизматлар соҳасида ижобий динамика кузатилмоқда. IT Park маълумотларига кўра, сўнгги йилларда Фарғона вилоятида IT хизматлар ҳажми тўрт бараварга ошган, экспорт ҳажми 23 млн АҚШ долларидан юқори бўлган. Ҳозирги вақтда вилоятда IT Park резидентлари сони 139 тага етган, 2025 йилда IT хизматлар экспорти 22,7 млн АҚШ долларини ташкил этган. Янги IT Park доирасида резидентлар сонини 200 тага етказиш, 700 та янги иш ўрни яратиш ва экспортни 30 млн АҚШ долларига етказиш режалаштирилган.

Бу кўрсаткичлар Фарғона вилоятида рақамли хизматлар экспорти реал иқтисодий йўналишга айланаётганини кўрсатади. Бироқ бу жараён фақат IT компаниялар билан чекланиб қолмаслиги керак. Рақамли иқтисодиётнинг асосий самараси IT соҳаси алоҳида ўсишида эмас, балки савдо, хизматлар, хунармандчилик, тўқимачилик, қишлоқ хўжалиги, транспорт ва молия хизматларининг рақамли трансформациясида намоён бўлади.

Наманган вилоятида 2025 йил январь–сентябрь ойларида 3138 та янги кичик корхона ва микрофирма ташкил этилган. Шундан 1296 таси савдо, 487 таси саноат, 438 таси қишлоқ, ўрмон ва балиқчилик хўжалиги, 79 таси ахборот ва алоқа соҳасига тўғри келган. Бу рақамлар Наманганда тадбиркорлик фаоллиги мавжудлигини, аммо ахборот ва алоқа йўналишида янги субъектлар улуши ҳали паст эканини кўрсатади.

Демак, рақамли иқтисодий ривожлантириш фақат ИТ компаниялар сонини ошириш эмас, балки анъанавий соҳалардаги кичик бизнесни рақамлаштириш орқали амалга оширилиши лозим.

Андижон вилоятида эса 2026 йил 1 февраль ҳолатида 21 944 та кичик корхона ва микрофирма фаолият кўрсатган, бу кўрсаткич 2025 йилнинг мос даврига нисбатан 8,4 фоизга ошган. Андижоннинг саноат, автомобилсозлик, эҳтиёт қисмлар, савдо ва хизматлар бўйича ихтисослашуви рақамли ишлаб чиқариш, логистика платформалари, B2B электрон савдо ва таъминот занжири бошқаруви тизимларини жорий этиш учун қулай имконият яратади.

3. Асосий муаммолар

Фарғона водийсида рақамли тадбиркорликни ривожлантиришда бир неча тизимли муаммолар мавжуд.

Биринчидан, рақамли саводхонлик ва рақамли бошқарув маданияти етарли даражада эмас. Кўплаб тадбиркорлар Telegram, Instagram ёки маркетплейслардан фойдаланади, аммо бу ҳали тўлиқ рақамли трансформация дегани эмас. Рақамли трансформация CRM тизими, электрон бухгалтерия, онлайн тўлов, мижозлар маълумотларини таҳлил қилиш, рақамли маркетинг, омбор ва логистикани автоматлаштириш билан боғлиқ комплекс жараёнدير.

Иккинчидан, кичик бизнесда молиявий ресурслар чекланган. OECD таҳлилларига кўра, кичик ва ўрта бизнес субъектлари рақамлаштиришдан унумдорлик, инновация ва рақобатбардошликни ошириш имкониятига эга, аммо уларда паст хабардорлик, ички ресурслар етишмаслиги, кўникмалар танқислиги ва молиявий чекловлар рақамли трансформацияни секинлаштиради.

Учинчидан, ҳудудий рақамли тафовут мавжуд. Жаҳон банки таъкидлаганидек, рақамли тафовут тобора ривожланиш тафовутига айланмоқда: рақамли технологиялардан фойдаланиш имконияти тенг тақсимланмаса, ҳудудлар ўртасидаги иқтисодий фарқлар янада кучаяди. Бу ҳолат Фарғона водийсида туманлар кесимида ҳам муҳим: вилоят марказлари ва йирик шаҳарларда рақамли имкониятлар тезроқ шаклланади, чекка туманларда эса рақамли тадбиркорлик инфратузилмаси сустроқ бўлиши мумкин.

Тўртинчидан, электрон тижорат ва экспорт салоҳияти тўлиқ ишга солилмаган.

Фарғона водийси тўқимачилик, ҳунармандчилик, озиқ-овқат, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ва хизматлар соҳасида катта экспорт имкониятига эга. Бироқ бу маҳсулотларни халқаро маркетплейслар, B2B платформалар ва рақамли логистика орқали ташқи бозорларга чиқариш учун махсус кўникмалар, сертификатлаштириш, онлайн брендинг ва халқаро тўлов тизимларига кириш зарур.

Халқаро тажрибалар билан қиёсий таҳлил

Эстония тажрибаси: рақамли идентификация ва масофавий бизнес

Эстония e-Residency дастури орқали глобал тадбиркорларга рақамли идентификация асосида компанияни онлайн ташкил этиш ва бошқариш имкониятини берган. e-Estonia маълумотларига кўра, ушбу дастур орқали тадбиркорлар жойлашувидан қатъи назар компанияни онлайн ташкил этиши, электрон банк хизматларидан фойдаланиши, рақамли имзо қўйиши ва солиқларни онлайн топшириши мумкин.

Дастурда 129,5 мингдан ортиқ е-резидент ва 37 мингдан зиёд е-резидент компания мавжудлиги қайд этилган.

Фарғона водийси учун бу тажрибанинг асосий сабоғи — тадбиркорликни рақамли рўйхатдан ўтказиш, электрон шартнома, онлайн солиқ, рақамли имзо ва банк хизматларини ягона экотизимга боғлаш зарурлигидир. Бу айниқса экспортга йўналган кичик бизнес, фрилансерлар, IT хизмат кўрсатувчилар ва хунармандлар учун муҳим.

Сингапур тажрибаси: SME digital voucher ва соҳавий рақамли йўл хариталари

Сингапурда SMEs Go Digital дастури кичик бизнесга рақамли ечимларни танлаш, грант қўллаб-қувватловини олиш ва соҳавий рақамли режалар асосида босқичма-босқич рақамлашиш имкониятини беради. IMDA маълумотларига кўра, дастур кичик бизнесга харажатларни камайтириш, фойдани ошириш ва бизнес муаммоларини рақамли ечимлар орқали ҳал қилишга ёрдам беради; тасдиқланган рақамли ечимлар учун 50 фоизгача грант қўллаб-қуввати мавжуд.

Сингапурнинг Productivity Solutions Grant дастури эса маҳаллий кичик бизнесга IT ечимлар ва ускуналар орқали унумдорликни оширишда 50 фоизгача харажатни қоплаш имконини беради. Сингапур Савдо ва саноат вазирлиги баҳолашига кўра, PSG грантидан фойдаланиш фирмалар унумдорлигини 3 фоизга, даромадини эса 2,2 фоизга ошириш билан боғлиқ бўлган.

Фарғона водийси учун бу тажриба асосида “Рақамли водий ваучери” механизмини жорий этиш мумкин. Масалан, кичик бизнес субъектларига CRM, онлайн касса, электрон бухгалтерия, маркетплейсга чиқиш, SMM, киберхавфсизлик, QR-тўлов ва омбор автоматлаштириш тизимлари учун 30–50 фоизгача субсидия ёки ваучер ажратилиши мумкин.

Жанубий Корея тажрибаси: ақли ишлаб чиқариш ва саноат SMEларини рақамлаштириш

Жанубий Кореянинг Smart Manufacturing Innovation Initiative дастури ишлаб чиқарувчи кичик ва ўрта корхоналарда smart factory технологияларини кенг жорий этишга қаратилган. OECD маълумотларига кўра, 2014 йилдан буён ушбу дастур 24 мингга яқин фирмада 32 мингдан ортиқ smart factory лойиҳаларини қўллаб-қувватлаган; дастур миллий рақамли платформа, минтақавий инновация марказлари ва қўшма молиялаштириш модели орқали амалга оширилади.

Фарғона водийси учун бу тажриба айниқса муҳим. Чунки Андижонда саноат ва автомобилсозлик, Фарғонада кимё, енгил саноат ва хизматлар, Наманганда тўқимачилик ва кичик ишлаб чиқариш тармоқлари мавжуд. Ушбу соҳаларда ERP, IoT, рақамли сифат назорати, автоматлаштирилган омбор, электрон таъминот занжири ва ишлаб чиқариш мониторинги тизимларини жорий этиш маҳсулдорликни ошириши мумкин.

Фарғона водийсида рақамли иқтисодиёт шароитида тадбиркорликни ривожлантириш учун асосий ёндашув “IT соҳасини ривожлантириш” билан чекланмаслиги керак. Аксинча, рақамли технологиялар барча тармоқлар — савдо, хизматлар, саноат, қишлоқ хўжалиги, хунармандчилик, туризм, таълим ва молиявий хизматларга кириб бориши лозим.

Шу нуктаи назардан Фарғона водийсида рақамли тадбиркорликни ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши мавжуд:

1. Рақамли инфратузилма ва интернет сифатини ошириш. Бу фақат интернет камрови эмас, балки тезлик, барқарорлик, арзонлик ва бизнес учун ишончли рақамли хизматлар мавжудлигини англатади.

2. Кичик бизнесни рақамлаштириш учун молиявий механизмлар яратиш. Сингапур тажрибаси асосида рақамли ваучерлар, грантлар ва имтиёзли кредитлар жорий этилиши мумкин.

3. Худудий ИТ ва стартап экотизимини кучайтириш. Фарғонада IT Park ривожланаётгани ижобий ҳолат, аммо Наманган ва Андижонда ҳам ИТ таълим, акселераторлар, coworking марказлар ва экспортга йўналган ИТ хизматлар кластерини кучайтириш зарур.

4. Анъанавий тармоқларни рақамлаштириш. Савдо, тўқимачилик, хунармандчилик, агробизнес ва транспорт соҳаларида маркетплейс, рақамли логистика, электрон ҳисоб-китоб ва онлайн экспорт механизмлари ривожлантирилиши лозим.

5. Рақамли ишонч ва киберхавфсизликни таъминлаш. Тадбиркорлар учун маълумотларни ҳимоя қилиш, онлайн фирибгарликка қарши профилактика, электрон шартнома ва рақамли имзо маданияти муҳим аҳамиятга эга.

Таклифлар

Фарғона водийсида рақамли иқтисодиёт шароитида тадбиркорликни ривожлантириш учун қуйидаги илмий-амалий таклифлар илгари сурилади:

1. “Digital Fergana Valley” минтақавий дастурини ишлаб чиқиш. Ушбу дастур Андижон, Наманган ва Фарғона вилоятлари учун ягона рақамли тадбиркорлик стратегияси бўлиб, ҳар бир вилоятнинг ихтисослашувига мос йўналишларни қамраб олиши лозим.

2. “Рақамли водий ваучери” механизминини жорий этиш. Кичик бизнес субъектларига CRM, электрон бухгалтерия, онлайн савдо, SMM, киберхавфсизлик, электрон омбор ва маркетплейсга чиқиш харажатларининг бир қисмини қоплаш тизими яратилиши керак.

3. Электрон тижорат кластерларини ташкил этиш. Риштон кулолчилиги, Марғилон атласи, Наманган тўқимачилиги, Андижон саноат маҳсулотлари ва аграр маҳсулотларни миллий ҳамда халқаро маркетплейсларга чиқариш бўйича махсус рақамли экспорт марказлари ташкил этилиши мақсадга мувофиқ.

4. Smart factory пилот лойиҳаларини йўлга қўйиш. Андижонда саноат ва автомобилсозлик, Наманганда тўқимачилик, Фарғонада кимё ва енгил саноат корхоналарида Жанубий Корея тажрибаси асосида ақлли ишлаб чиқариш пилотлари амалга оширилиши лозим.

5. Тадбиркорлар учун рақамли саводхонлик академияларини ташкил этиш. Бу академиялар амалиётга йўналтирилган бўлиши керак: онлайн савдо очиш, реклама қилиш, электрон тўлов қабул қилиш, рақамли ҳисобот юритиш, экспорт платформаларида ишлаш, AI воситаларидан фойдаланиш каби модуллар киритилиши зарур.

6. Финтех хизматларидан фойдаланишни кенгайтириш. Кичик бизнес учун онлайн кредит скоринг, электрон факторинг, QR-тўловлар, онлайн суғурта ва рақамли микромолия хизматларини ривожлантириш зарур.

Хулоса

Фарғона водийси рақамли иқтисодиёт шароитида тадбиркорликни ривожлантириш учун юқори демографик, меҳнат, савдо ва ишлаб чиқариш салоҳиятига эга. Бироқ расмий статистика таҳлили шуни кўрсатадики, минтақанинг аҳоли салоҳиятига нисбатан фаол кичик бизнес субъектлари зичлиги етарли даражада юқори эмас.

Демак, рақамли иктисодиёт Фарғона водийси учун фақат технологик модернизация эмас, балки янги тадбиркорлик субъектларини бозорга олиб кириш, аҳоли бандлигини ошириш, экспорт имкониятларини кенгайтириш ва ҳудудий рақобатбардошликни кучайтириш воситаси ҳисобланади.

Халқаро тажриба шуни кўрсатадики, рақамли тадбиркорликни ривожлантириш учун урта шарт муҳим: Эстония мисолида — рақамли давлат хизматлари ва электрон идентификация; Сингапур мисолида — кичик бизнесни рақамлаштириш учун грант ва ваучерлар; Жанубий Корея мисолида — саноат корхоналарини smart factory моделлари орқали рақамлаштириш. Фарғона водийсида ушбу тажрибалар маҳаллий шароитга мослаштирилса, минтақа Ўзбекистоннинг рақамли тадбиркорлик, электрон тижорат ва IT хизматлар экспорти марказларидан бирига айланиши мумкин.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти. “Рақамли Ўзбекистон — 2030” стратегиясини тасдиқлаш тўғрисидаги ПФ–6079-сон Фармон.
2. Ўзбекистон Республикаси Миллий статистика кўмитаси. Худудлар кесимида доимий аҳоли сони, 2025.
3. Ўзбекистон Республикаси Миллий статистика кўмитаси. Корхона ва ташкилотлар демографияси бўйича маълумотлар, 2026.
4. Андижон вилояти статистика бошқармаси. Кичик бизнес субъектлари тўғрисида маълумот, 2026.
5. Наманган вилояти статистика бошқармаси. Кичик тадбиркорлик субъектларининг асосий кўрсаткичлари, 2025.
6. IT Park Uzbekistan. Shavkat Mirziyoyev Visits IT Park in Fergana, 2026.
7. UNDP Uzbekistan. Digital Economy of Uzbekistan: The State of Digital Entrepreneurship and Artificial Intelligence, 2025.
8. OECD. Digitalisation of SMEs.
9. World Bank. Digital Progress and Trends Report.
10. e-Estonia. e-Residency Programme.
11. IMDA Singapore. SMEs Go Digital Programme.
12. Enterprise Singapore. Productivity Solutions Grant.
13. Ministry of Trade and Industry Singapore. Impact Evaluation of SMEs Go Digital Programme.
14. OECD. Korea’s Smart Manufacturing Innovation Initiative.
15. Турғунмирзаев, А. (2025). НОВЫЕ ПРОЯВЛЕНИЯ КОНКУРЕНЦИИ В СФЕРЕ СТРАХОВЫХ УСЛУГ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА. *Экономическое развитие и анализ*, 3(2), 368-376.
16. Турғунмирзаев, А. (2025). ЦИФРОВИЗАЦИЯ СТРАХОВОГО РЫНКА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ЕГО КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ. *Передовая экономика и педагогические технологии*, 2(1), 289-297.
17. Турғунмирзаев, А. (2025). НАПРАВЛЕНИЯ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ СТРАХОВЫХ КОМПАНИЙ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ. *Экономическое развитие и анализ*, 3(1), 439-446.
18. ТУРГУНМИРЗАЕВ, А. (2025). СУҒУРТА БОЗОРИНИ РАҚАМЛАШТИРИШ УНИНГ РАҚОБАТБАРДОШЛИГИНИ ОШИРИШНИНГ ОМИЛИ

СИФАТИДА. ILG'OR IQTISODIYOT VA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR
Учредители: Shafi Science Center Ltd, 2(1), 289-297.

19. Турғунмирзаев, А., & Шамситдинов, М. (2023). Суғурта Компаниялари Рақобатбардошлигини Бошқаришда Рақамли Иқтисодиётнинг Ўрни. *Nashrlar*, 238-241.
20. Turgunimirzayev, A. Directions of the Development Strategy of Insurance Companies in the Digital Economy. *Economic Development and Analysis*, 3(1), 439-446.
21. Turgunmirzaev, A. New Appearances of Competition in the Insurance Services Sector: Theory and Practice. *Economic Development and Analysis*, 3(2), 368-376.
22. Turg'unmirzayev, A. Digitalization of the Insurance Market as A Factor in Increasing Its Competitiveness. *Advanced Economics and Pedagogical Technologies*, 2(1), 289-297.
23. Turgunmirzaev, A. (2025). Developing Forms of Competition in The Insurance Field: Theory and Practical Aspects. *Central Asian Journal of Innovations on Tourism Management and Finance*, 6(3), 1083-1090.